

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Præter creaturas visibiles esse aliquam à se[n]sibili materia abstractam
quam communiter Angelum vocamus. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

CAP. I.

Præter creaturæ visibiles esse aliquem & sensibilibus materiæ abstractam, quam communiter Angelum vocamus.

Nomen Angelus Græcè ἄγγελος, Angelos, teste Hilario lib. 5. de Trinit. fol. 3. & Isidor. lib. 1. sententiarum cap. 12. sententia prima, non est nomen naturæ, sed officij: idem enim est ἄγγελος, Angelos, quod Latine, nuntius, ut tradit August. in Psal. 103. explicans illa verba, Qui facis Angelos tuos spiritus. Convenit Dionys. qui 4. cap. de celesti hierarchia, satis ante medium, inquit, Angelos sic appellari, propterea quod eis primo in se divina illustratio; ac per eos ad nos veniat. Hoc autem Angelorum ministerium expressit Paulus ad Hebræos 1. Omnes sunt administratores spiritus in ministerium missi. Idcirco sacerdotes etiam dicti sunt Angeli, quasi nuntij inter Deum & nos. Labia sacerdotum custodiunt scientiam, quoniam Angelus domini exercituum est. Et Ioan. Bapt. ea tem ratione Matth. 22. dictus est à Christo Angelus Domini iuxta illud Malach. 3. Ecce ego mitto Angelum meum ante te, nam, ut ait, Tertull. lib. aduersus Iudeos cap. 9. post medium: Deus eos vocare consuevit Angelos quos virtutis sue ministros præfecit. Quin imo ipse Christus Elia 9. vocatus est magni consilij Angelus, ut notauit idem Tertull. lib. de carne Christi cap. 14. Officij non naturæ vocabulo. Id vero magis explicat Dionys. 4. c. de celesti hierarch. in fin. quia videlicet, ut ipse Christus dixit Ioan. 15. omnia quæ à patre audiuit, nobis annuntiavit. Scriptores tamen Ecclesiastici, nomine Angelus, naturam ipsam spirituales præter animâ rationalem intelligunt. In quam significatione Act. etiam 29. eodem nomine utitur Scriptura. At Aristot. & Pet. Angelos vocant substantias separatas. Platonici vero bonos Angelos demones: malos autem cædæmones, id est, malos demones appellant, & hæc de nominis significatione.

Esse autem huiusmodi substantias separatas, negant Saducæi, ut refert Lucas Act. 23. Negabant enim; neque esse Angelum, neque spiritum; & ideo resurrectionem quoque negabant. Qui fuit error quorundam Philosophorum, teste Aristot. lib. 4. physic. tex. 52. & 57. De fide tamen est, Angelos esse superiores substantias, quam homines; tametsi de natura illorum non sit res adeo manifestata. Sic in Psal. 8. Ministri eum paulo minus ab Angelis & alibi sæpius. Et apud antiquos Ecclesiæ patres res est extra controuersiam. Philosophi quoque has substantias concesserunt, ut tradit Cyprian. in lib. de van. idol. sic Aristot. 12. Metaph. cap. 6. 7. & 8. Quas æternas immotas & sine magnitudine esse dixit. Idem etiam lib. 1. de celo. cap. 9. plures alias intelligentias præter motrices orbium esse docet, ut videbimus disput. 18. o. cap. 1. & alij etiam, quos paulo post referemus. Probata B. Tho. 2. cont. gent. cap. 46. multis rationibus physicis, quæ mea quidem sententia rem congrue suadent, quamuis non plane demonstrent. Hæc vero sola ratione ab experimento desumpta efficaciter potest ostendi. Nam multa quotidie videmus fieri ab arpentibus super ipsorum vires: ergo cogimur concedere, ab aliqua superiori substantia ad illa omnia eos moueri; non proxime ab ipso Deo: frustra enim recurreremus ad primam omnium causam, si ministerio alterius id non repugnat fieri: præsertim cum videamus arpentibus, & medicamentis, &

musica, saltem per aliquod temporis intervallum interdum sanari: non certe alia de causa, nisi quia demon eos torquere nequit, nisi prauos humores eorum concitâdo, quibus si non videretur, nec eos vexare posset, nec multa mira in eis operari; at si Deus proximè illa faceret, non egeret humoribus corporum; ac profunde, nec medicina, nec alio corporeo remedio eius effectus impediretur. Sed idem efficacius ostenditur adhuc ex operibus Magorum & incantatorum: nam quæ ab ipsis fieri audiuius, paruis quibuldam rebus admotis, verbis quoque prolatis, vim omnem verborum, & corporeæ cuiusvis substantiæ manifestè superant. Hæc ratione utitur Lactant. lib. 1. diu. inst. cap. 15. quæ qui-
dem res hæc nostra tempestate in Gallia & Anglia plurimos ab Atheismo renouit, quo antea cum Saducæis credebant, nihil esse præter corporeæ.

Sed quamuis Aristot. præter intelligentias orbium motrices, alias quoque esse doceat: demones tamen qui sunt mali Angeli, nullibi concedere videtur. Imo in sect. 30. problem. q. 1. in medio loquens de ijs, qui diuino spiraculo instigati dicuntur, aut spiritum lymphaticum inferunt, asserit ex naturali imperie id accidere. At Plato in pol. Tyranni, & in Sympos. Xenocr. in lib. de morte, Mercur. Trismeg. in Pimandrio, malos Angelos cognouerunt. Et quamuis sola fide nobis constet, quæ ratione demones fuerint effecti mali; ex operibus tamen eorum quæ à nobis nullo modo fieri possunt, quæ praua sint, facile coniecere possumus aliquos etiam malos esse.

CAP. II.

Qui senserint Angelos esse corporeos.

Angelos esse corporeos, hoc est, essentiam eorum corpore constare, docuerunt non solum antiquiores Patres, quod apud eos res adhuc esset satis obscura; verum etiam patris ante annis, cum iam extra controuersiam esse videretur; existimant Caiet. in 2. Epist. ad Eph. & August. Cæteran. Eugubinus lib. 8. de perenni Philosophia cap. 17. qui cum de demonibus id asserat, idem quoque de bonis Angelis affirmare debet. Quæ de causa cap. 30. putat, eos nidioribus sacrificiorum delectari, habitare in locis humectis & similia. Quinimo Rupertus Abbas his duobus multo antiquior, & grauior idem asseruit lib. 2. de Trinit. cap. 11. ex patribus vero tam Græcis, quam Latinis permulti, Origen. lib. 1. Periarion in proæmio circa finem, ubi notat, Angelos quidem aliquando dici incorporeos propter corporis subtilitatem, quia sit eorum corpus veluti aura. Quare nihil obstat, quod docuit lib. 5. contra Celsum, paulo ante finem, corporeas scilicet lachrymas Angelis non esse; neque quod in lib. Periarion cap. 7. Angelos appellat virtutes incorporeas: nam eodem etiam lib. cap. 6. in fine docuerat, proprium esse Dei, sine corpore subsistere. Illa vero duo verè dici possent, si corpora Angelorum subtilia essent, ut explicatum est. In eadem sententia fuisse Casarius frater Naz. Nazianzen. in primo Dialogo, pag. 1467. Qui habetur secundo tomo Nazianzen. Elias Cretensis in primam Orat. Nazianz. explicans illa verba, Nihil enim mihi, &c. Et Ioannes Episcopus Thessalonicensis, Ioannes, cuius testimonium refertur in 7. Synodo actione 5. non longe à principio: Ex eo enim probatur, Angelos posse depingi, quia corporei sunt: cuius sententiæ annuisse videtur tota Synodus. Respondit enim, Etiam Domine, imo in suam sententiam